

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup 2014-imut nalunaarutaa

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik ulloq 04. november 2015

Indhold

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.....	1
2014-imi naatsorsuutit kisitsisaat.....	4
Immikkoortortat	5
Aningaasaqarneq	5
Siunnersuineq Nakkutilliinerlu	13
Akiliisitsiniarneq.....	15
Ataatsimoorussat.....	17
Akileraartarnermut akitsuusiisarnikkullu inatsimmi 2014-imi allannguutit.....	18

2014-imut Nalunaarut

Aaqqissuisoqarfik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Isikkuanik aaqqissuisoq: Mika Lyberth

Ukiumut nalunaarut elektroniskituinnaq

saqqummersinneqapoq aaneqarsinnaallunilu uanngaanik:

www.aka.gl/kl-GL/Om-Skattestyrelsen

Akilertaartarnermut Aqutsisoqarfik

Intaleeqqap Aqq. Nr. 1

Postboks 1605

3900 Nuuk

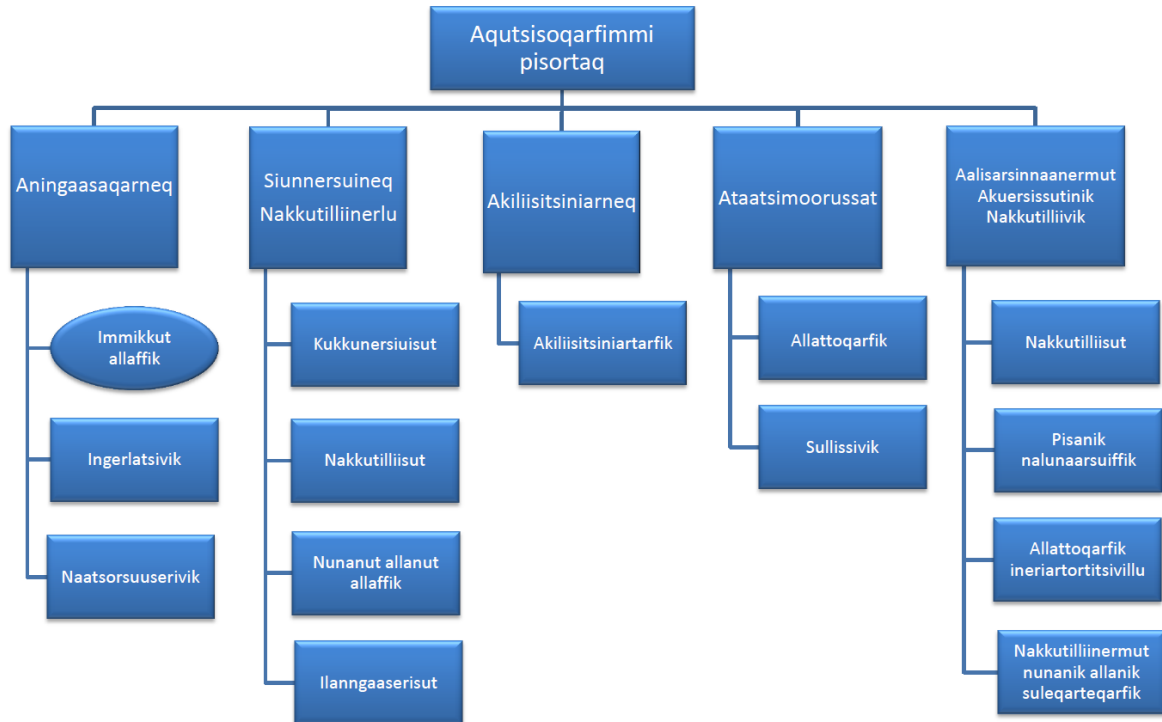
Oqarasuaat 34 65 00

E-mail: tax@nanoq.gl

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik, aaqqissuussaanikkut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup ataani inissisimavoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik tallimanik immikkoortortaqaqfeqarpoq Aningaasaqarneq, Siunnersuineq Nakkutilliinerlu, Akiliisitsiniarneq, Ataatsimoorussat kiisalu Aalisarnermut Akuersissutiniq Nakkutilliisoqarfik. Aalisarnermut Akuersissutiniq Nakkutilliisoqarfik 2015-imi januaarip aallaqqaataaniit atuutilersumik Aalisarnermik Naalakkersuisoqarfimmiit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nuunneqarpoq.

November 2013-imi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aaqqissuussaanikkut aggugaanera tunngaviusumik allangortinneqarpoq. Tamatuma siunertaraa Aqutsisoqarfimmi suleriaatsit naammassisaqarsinnaassutsillu suli pitsaanerulersinneqarnissaat. Anguniagaavoq pingaarnertut suliat, allaffisorneq, nakkutilliineq, sulisut piginnaasaat, atortunik sulisunillu atorluanerup il.il. alaatsinaaffiginerullugit ingerlatsilernissaq

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup qitiusumik suliai tassaapput, akileraarutiniq, akitsuutiniq kiisalu pisortanut akiitsunik akiliisitsiniartarneq.

Nuuk qitiusumik allaffeqarfiuvoq, taassuma saniatigut Qaqortoq, Maniitsoq, Sisimiut, Ilulissat kiisalu allaffiit Danmarkimiittut pingasut aamma allaffeqarfiupput.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik 2014-imi katillugit 109-nik sulisoqarpoq, taakkunani arnat 77-it (70 %) angutillu 33-it (30%).

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ukiuni kingullerni sulisut atugarissaarnissaat isiginiarnerulernikuua, tamatuma kingunerivaa sulerusussutsip, sulinermut kajumissutsip kiisalu naammagisimaarinninnerup qaffannerannik.

2014-imi aasami sulisut tamangajammik Kangerlussuarmi katersuutitinneqarput, paasiniaaqatigiinneq ingerlanneqarluni ilaatigut teambuilding, sullissinermik pitsanngorsaaneq immikkoortortaqaqfiillu akimut ataatsimeeqatigiinneri ingerlanneqarlutik. Taama katersuutsitsinerup siunertarivaa sulerusussutsimik qaffaaniarneq, sulianik assigiimmik naammassinnittalernissaq kiisalu "sullissineq" aqutsisoqarfimmut qanoq isumaqarnerseq eqqartorneqarlutik.

Aqutsisoqarfik sullissinermut periusissatut siunniussanik malittarisassaliornikuuvoq taanna aqutsisoqarfiup nittartagaani www.aka.gl-imi "Aaqqissuussisimaneq"-rup ataani takuneqarsinnaavoq.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kalaallinik inuusuttunik ilinniagaqartitsinissaq suleqataaffigerusuppa, taamaattumik ilinniartoqartarnek pillugu aaqqissuussinikuuvoq. 2014-imi AU¹-mi ilinniartut marluk naammassipput kingornalu atorfinitsinneqarlutik. Ilinniartut pingasut 2014-imi aamma aallartisinneqarput, Akileraartarnermik Aqutsisoqarfiup suliaanik ilinniartinneqassallutik. Atuarneq praktikkernerlu ukiuni marlunni paarlakaajaattumik ingerlanneqartarput.

¹ Akademi Uddannelse

2014-imi naatsorsuutit kisitsisaat

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup innuttaasut suliffeqarfiillu pisortanut akiliutaat isumagisaraat. 2014-imi isertitat katillugit 1.903 mio. kr.-it Nunatta Karsianut nakkartinneqarput.

Aningaasaliissutitut naatsorsuutit	Aningaasaliissutit	Atuineq	Sinneruttut	Atuineq %-inngorlugu
24 Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik IST ² -p inernerata	-1.985.856	-1.903.338	-82.518	96

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi IST-p inernerata takutippaa 82,5 mio. kr.-inik missingersuutigineqartuniit isertitakinnerusooq, tassa missingersuutitut sanilliullugu 4 %-inik appasinneruvoq.

2014-imi toqqaannartumik akileraarutit³, 7,9 mio. kr.-inik ilaatigut nikingassuteqarput. Nikingassutaasumut peqqutaasut ilagaat amigartoorutitut annertuumik illikartitsineq, PAL skat⁴-imit isertitat annikinneruneri kiisalu pisortat suliffeqarfiutaanniit ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaanik isertitat annikinnerunerat.

Toqqaannangitsumik⁵ akileraarutinittaaq isertitat 77,6 mio. kr.-inik ilimagisamiit annikinnerupput. Nioqutissanik eqqussinermi akitsuutit 39,2 mio.kr.-inik missingersuutiniit annikinnerusumik isertitsissutaapput akerlianiilli raajanut akitsuutit 15,3 mio.kr.-inik missingersuutiniit isertitsissutaanerupput. Aalisakkanut pinngortitamut avatangiisinullu akitsuutit naatsorsuutigisamiit annikinnerusumik isertitsissutaapput.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliaasa ingerlanneqarnissaat qulakkeerniarlugu, Inatsisartut Aningaasanut Inatsisaannit 74 mio. kr.-it Aqutsisoqarfimmut aningaasaliissutaapput.

Naatsorsuutit aningaasaliissummut sanilliunneri	Aningaasaliissutit	Atuineq	Sinneruttut	Atuineq %-inngorlugu
Akissarsiat	49.820	43.519	6.301	87
Aningaasartuutit allat	24.171	26.648	-2.477	110
Isertitat	-100	-14	-86	14
Nalikilliliinerit allalu	0	12	-12	
Ingerlatsineq katillugit	73.891	70.165	3.726	95

2014-imi sulisut akissarsiaannut aningaasartuutit 6,3 mio. kr.-inik aningaasaliissummiit annikinnerupput. Annikinneruneranut peqqutaqaataavoq, atorfiit inuttaqanngitsut inuttalernissaanut aaliangersimasunik piginnaanillit pisariaqartinneqartut pissarsiarineqarsinnaasimangimmata

² IST = Ingerlatsineq, Sanaartorneq Taarsigassarsisinerlu (DAU)

³ Toqqaannartumik Akileraarutit = inummut akileraarutit, selskabit akileraarutaat akileraarutillu allat.

⁴ PAL skat(Pensionsafkast skat) = utoqqalinersiutisiat iluanaarutaanut akileraarut qallunaat nunaanni atuuttoq

⁵ Toqqaannangitsumik Akileraarutit = eqqussinermik akitsuutit, aalisakkat akitsuutaat akitsuutillu allat.

Immikkoortortat

Aningaasaqarneq

Aningaasaqarnermut immikkoortortaqaqarfiup sulisuisa 35-iusut, aqutsisoqarfiup akiliisitsiniartarneri, akileraarusiinerit, akiligassanik akiliinerit, akiliisitsinerit, ilanngaassinerit, nalunaarsuineq kiisalu akileraarutitut akitsuutinullu allaffissornikkut aqunneqarneri tamaasa akisussaaffigivaat. Akileraarutitut akitsuutinullu allaffissornikkut aqutsinerup saniatigut aamma Inuusutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik IIN akisussaaffigivaat.

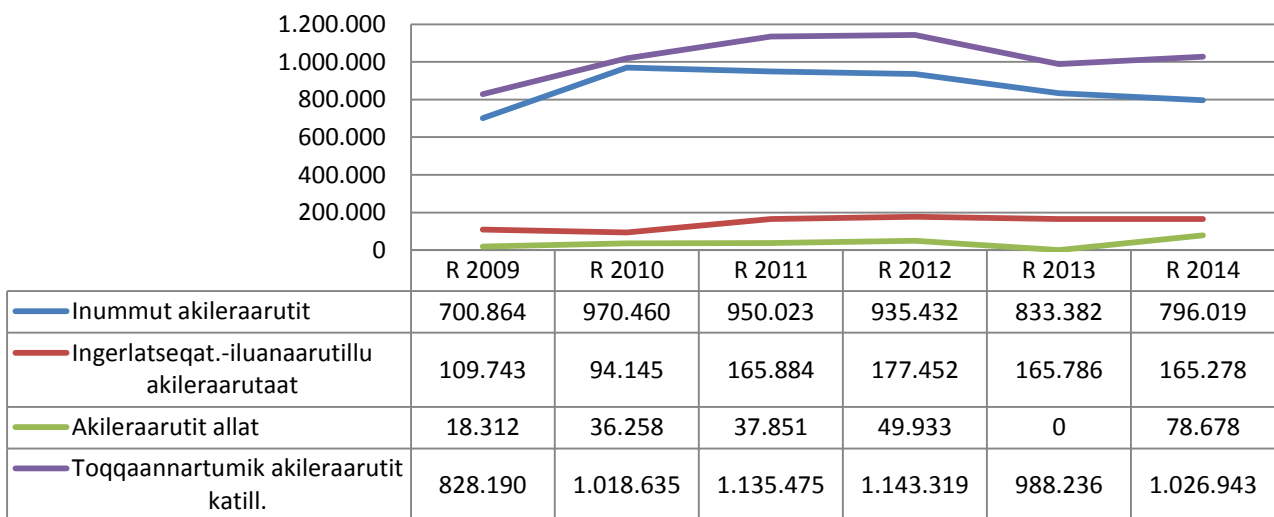
Naatsorsuuserivik

Naatsorsuuserivik Maniitsumi Nuummilu katillugit arfineq pingasunik sulisoqarpoq marlunnillu ilinniartoqarluni. Naatsorsuuseriviup Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup qitiusumik naatsorsuuserinera ingerlataraa tassa imaappoq, naatsorsuutunik allattuinerit, akileraarutunik akiliisitsiniarnerit, naligiissarinerit il.il.

Akileraarutit

2014-imi inummut akileraarutitigut⁶ 796 mio. kr.-it isertitsissutaapput. Akileraarutitigut isertitat 2010-miit 2014-imut ingerlalluarunnaarput, suliffeqarfiit annikinnerusunik suliassaqsimanerisa kingunerisaanik. Ingerlatseqatigiiffinit aamma iluanaarutisianit akileraarutit taama pipput. Akileraarutit allat, tassaasut erniat, tapiliussat annaasaqaatinut taarsiullugu isumaqatigiissutit kiisalu PAL skat, kisimik qaffariaateqarfiupput. Tassunga annertunerusumik peqqutaavoq 2014-imi aallartittumik PAL skat Danmarkimi soraarnerussutisiaqarfinnik akiliutigineqartalermeta Danmarkimik annaasaqaatinut taarsiullugit aalajangersimasumik tigusartakkanut taarsiullugit

2014-imut toqqaannartumik akileraarutit

Inummut, ingerlatseqatigiiffiit, iluanaarutisianit, kismaassassatut akuerisap atorneranut akiliut (royalty) kiisalu kommunitut ataatsimut akileraarutaannik isertitat Nunatta Karsianut kommunitut karsiinut agguarneqartarput. Naalakkersuisut KANUKOKA suleqatigalugu naligiissarineq pillugu isumaqatigiissuteqarput.

Akileraarutit naligiissarinerimut tungaviit makkuupput: Inummut akileraarutit naligiissarneqartarput 90/115 %-ip iluani. Tassa imaappoq kommunit isertitaasa, inummut akileraarutit agguaqatigiissillugu 90 % ataallugu

⁶ Inummut akileraarutit = A-akileraarutit A-t aamma akileraarutit B-t

isertitaqartartut kommuninit, inummut akileraarutitip agguaqatigiissillugu 115%-inik annerusumik isertitaqartartunit tapiissutisisarput.

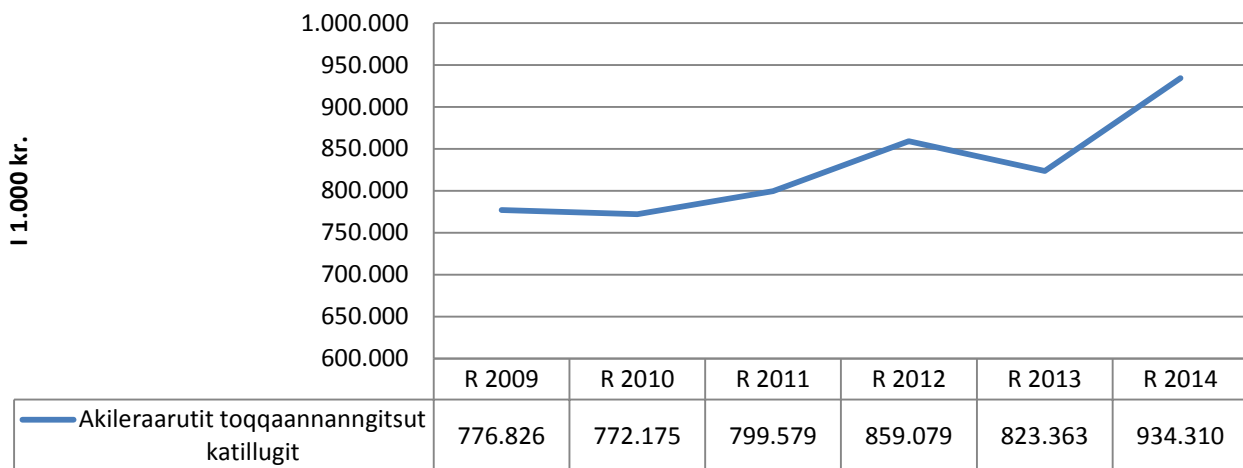
Ingerlatseqatigiiffiit kiisalu iluanaarutisianit akileraarutit agguarneqartarput, innuttaqqortussuseq pilersugassaqaassuserlu tunngavigalugit. Aammattaaq kommuninut ataatsimut akileraarut innuttaqqortussuseq pilersugassaqaassuserlu tunngavigalugit agguanneqartarput.

Kommuninut naligiissaarinermit agguanneqartut 2014-imi 499 mio. kr.-iupput 2013-imilu 482 mio. Kr-iullutik. Piffissami 2009-2014-imut agguanneqartartut qaffakkiartornikuupput.

Akitsuutit

Akitsuuserinermit allaffik tallimanik sulisoqarpoq. Suliarisaat tassaapput nalunaarsuinerit, nalunaarutiginnittarnerit kiisalu akiliisitsiniartarnerit makkununga: naqissusiinermik-, motorit-, pinnguaatit eqqoriaasitsinerit- kiisalu takornariartaatit ilaasuinut akitsuut II.il.

2014-imut akitsuutit katillugit

Ukiuni kingullerni tallimani akitsuutitigut isertitat ataatsimut isigalugit qaffakkiartorsimapput. Raajanut akitsuutit, akitsuutitip naatsorsorneqartarnera 2013-imi allanngortinneqartoq, eqqaassanngikkaanni sinneri aalajaatsumik qaffakkiartorsimapput. Nioqqutissanik eqquusuinermit akitsuutit 2009-mi 550 mio.kr.-iniit 2014-imi 475 mio.kr.-inut appararsimapput. Qamutit motorillit akileraarutaat piffissap taassuma iluani 54 mio.kr.-iniik 70 mio.kr.-inut qaffariaateqarpoq⁷. Sulisoqarnermut akitsuutit, inummut akileraarut assigalugu aamma qaffariarsimapput, suliassat ataatsimut isigalugu qaffakkiartornerat ilutigalugu.

2011-mi nukissiornermik ikummatissat akitsuusersorneqarnerat eqqunneqarpoq, tamanna akitsuutitigut isertitat qaffakkiartornerannik aamma kinguneqarpoq.

Aalisakkanut akitsuutit

Raajanut akitsuutit 145,3 mio. kr.-inik 2014-imi isertitsissutaapput 2013-imi 103 mio. Kr-iullutik. Qaffariaammut annerusumik peqqutaavoq 2014-imi tunisinermit akit ilimagisamiit qaffasinnerungaatsiarsimanerannik.

⁷ Allaavik = Indeks

Raajanut akitsuut qaammatit pingasukkaarlugit procentia allanngorartooq aallaavigalugu naatsorsorneqartarpoq raajat akitsuusikkat agguaqatigiissillugu akiat tunngavigalugu naatsorsuineq pisarpoq.

2013-imi raajanut akitsuusiisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat allanngortinneqarpoq. Allanguutip kinguneraa raajat tunisat kiilumut akiisa agguaqatigiissinnerini 9,60 kr.-ugaangat imaluunniit qaangeraangagu akitsuut atuutilertarpoq. Akitsuut procentimik ataatsimik qaffattarpoq, agguaqatigiissillugu kiilumut akertitaasoq kronemik ataatsimik qaffakkaangat. Akitsuutip procentinngorlugi qaffasinnerpaaffissaa 15 %-inut inissinneqarnikuvoq tunisinermi aki agguaqatigiissillugu kiilumut aki 24,60 kr.-iugaangat. Tamatuma allanguutip malitsigaa tunisinermi agguaqatigiissillugu aki qaffanneroqqissagaluarpat akitsuut 15 %-imiiginnartassasoq.

2014-imi aningaasanut inatsimmi missingersuutini akitsuut 15 procentiusooq aallaaviuvoq kiilumut aki 24,60 kr.-ni toqqammavigalugu, 2014-imi tunisinerne aki anguneqartooq agguaqatigiissillugu kiilumut 27,70 kr.-iuvoq.

Qaleralinnut akitsuutinit isertitat 2014-imi 18,7 mio. Kr-upput, 2013-imilu 18,8 mio. kr.-ullutik. Kiisalu avaleraasartuunut akitsuutit, 2014-imi atuutilersut, 74,4 mio. Kr.-nik 2014-imi isertitsissutaapput.

2014-imi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup isertitaasa 48 procentii akitsuutininngaaneersuupput.

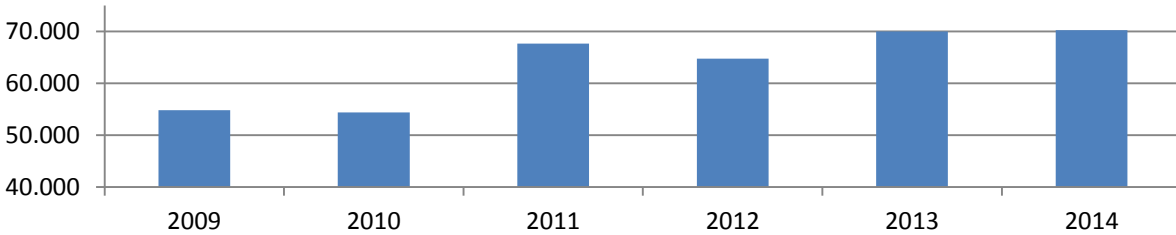
Qamutit motorillit akileraarutaat

2014-ip naanerani qamutit motorillit 6.983-it Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi nalunaarsorneqarsimapput. Taakkunannga 75 %-it inuit biileraat biillilu assartuutit ⁹, 11 %-ii tassaallutik lastbiilit, bussit qamutit aningerit allat¹⁰ sinneruttullu 14 % tassaallutik qamuteralaat, motorcykelit, ATV't assigisaallu¹¹.

Qamutit motorillit 57 procentii Nuummiipput, 15 %-ii Sisimiuni kiisalu 8 %-ii Ilulissaniillutik. Sinneri nunatta sinnerani agguataarsimapput.

Inuit biilii 2014-imiinnaq nutaatut nalunaarsorneqartut Kalaallit Nunaat tamakkerlugu 751-iupput, taakkunannga

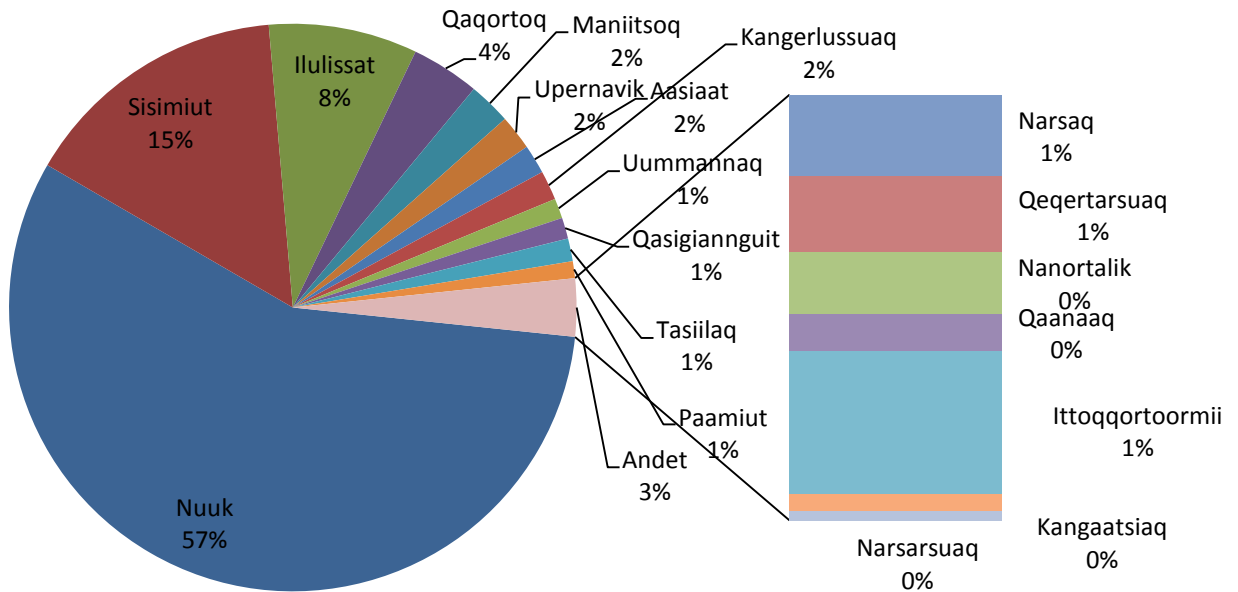
Qamutit motorillit akileraarutaat kr.-nngorlugu

235-it, 31 procentii Nuummi nalunaarsorneqarsimallutik.

Qamutit motorillit 2010-mi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi nutaatut nalunaarsorneqartut 367-iupput, 2014-imilu 1.467¹²-iullutik, qaffariaat 300 %-iuvoq.

Qamutit motorillit illoqarfikkaartumik agguataarneri

⁹ inuit biillii, biilit usisaatit kiisalu taxat

¹⁰ Bussit, lastbiilit kiisalu sanaartornermi maskiinat

¹¹ Qamuteralaat, motorcykkilit kiisalu ATV

¹² Malugeqquneqarpoq 2013-imi qamuteralaa sanaartornermilu maskiinat nalunaarsorneqartalernissai inatsisaalermat.

Aningaasanik ikisilluni pinnguaatinut akileraarut

Aningaasanik ikisilluni pinnguaatinut akileraarutitigut isertitat ukiuni 2009-2013-imut 10 mio. kr.-it missaanni aalaakkaasumik Innisisimapput. 2014-imi isertitat 8 mio. Kr.-imut appariarnikuupput. 2014-imi appariarnermut peqqutaavoq ukiumi tassani piginnittut pinnguaataatiminnik matutitsisut nalinginaasumiit amerlanerunerinik.

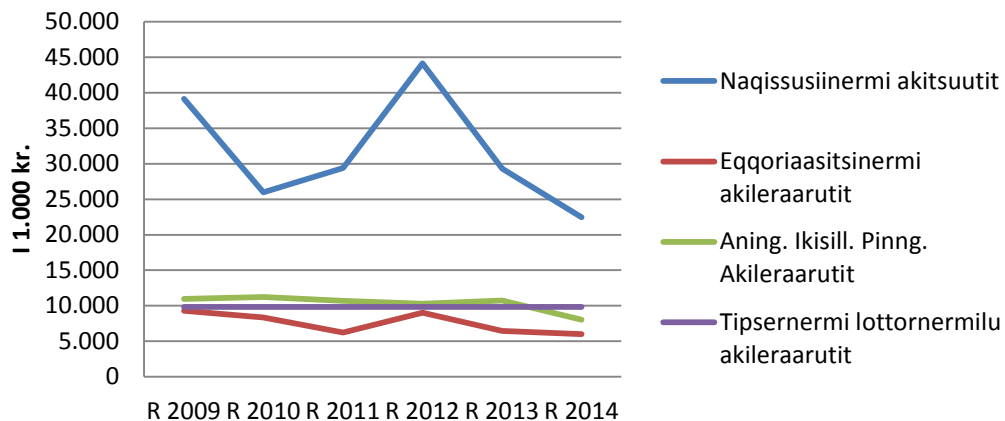
Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi nakkutilliinermik suliaqartut 2014-imi aningaasanik ikisilluni pinnguaatit nakkutiginerulernikuuai, taannalu peqqutaaqataasinnavoq pinnguaatinik matusinerit amerlassusaanut.

Naqissusiinermi akitsuutit

2014-imi naqissusiinermi akitsuut 22,4 mio. Kr.-inik isertitsissutaavoq, 2013-imilu 29,3 mio. Kr.-ullutik. Naqissusiinermi akitsuutinit isertitat ukiuni kingullerni tallimani ingerlalluarunnaarput . Nunatsinni aningaasaqarnerup ineriartornerata appasinnera tassani peqqutaaneruvoq.

Naqissusiinermik akitsuutit illunik/ininik pisinerninngaaneernerupput. Illumik/inigisamik pisineq kiisalu piginnittuunerumut uppersaatit 10,2 mio. Kr.-inik isertitsissutaapput. Qularnaveeqqusiussaarluni taarsigassiinermi allagartat 9,2 mio. Kr.-inik isertitsissutaapput. 3 mio. Kr.-it sinneruttut tassaapput akiitsunut uppersaatit, pisinermi isumaqatigiissutit, pigisat nuunneqarsinnaasut qularnaveeqqusiullugit taarsigassiinerit kiisalu akiitsunik kingorngussinermi akitsuusiinerninngaaneersuupput.

Naqissusiinermi allanillu akitsuutit

Nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuutit

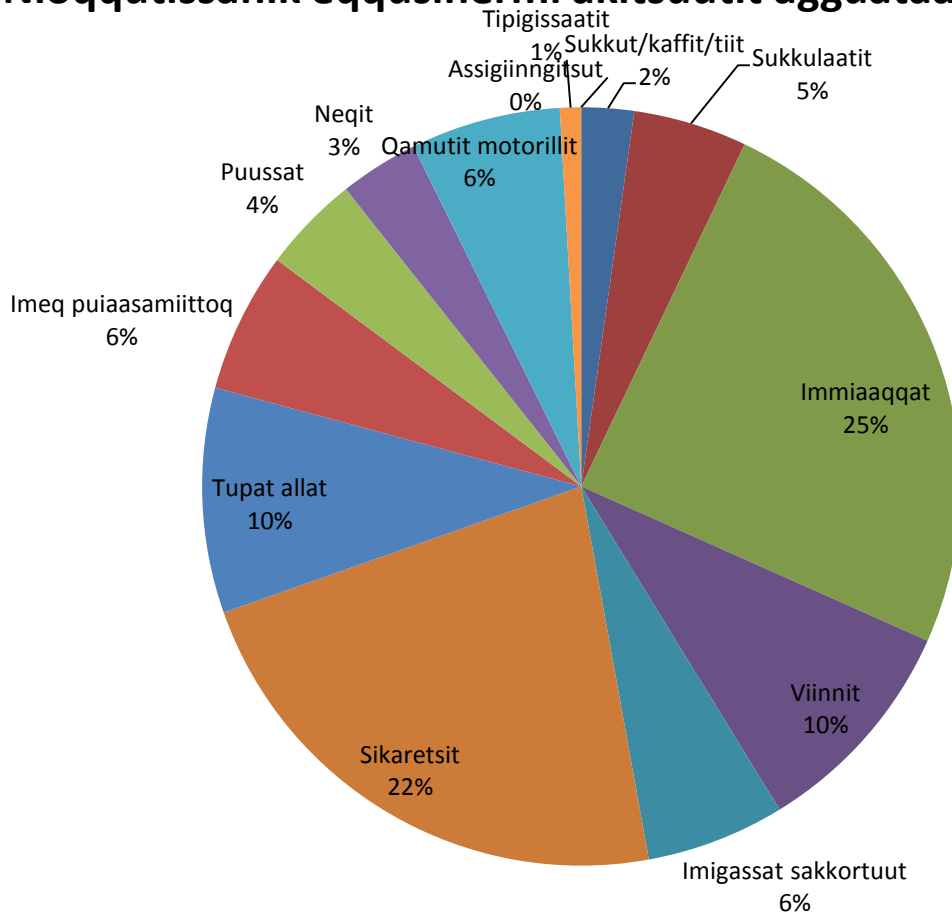
Nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuutinik suliaqarneq inunnik marlunnik suliarineqartarpoq taakkulu Danmarkimi inissisimapput. Taakku nioqqutissat akitsuuserneqartussat eqqussorneqarnerisa nalunaarsorneqarneri, allaffissornikkut suliarineqarneri kiisalu nakkutigineqarneri akisussaaffigivaat. Nioqqutissat akitsuuserneqartussat tassaapput sukcut, kaffe/the, mamakujuit, imigassat aalakoornartullit, sikaretsit, neqit kiisalu qamutit motorillit.

2009-mi eqqussuinermi akitsuutinik isertitat 551,5 mio. Kr.-iupput 2013-illu tungaanut kisitsit tamassuma missaaniiginnarsimallutik. Ukiuni 2013 aamma 2014-imi isertitat 15 aamma 14 %point-ip¹⁴ missaanik appariarput.

2014-imi eqqussuinermi akitsuutitsigut isertitat 475,8 mio. Kr.-upput. Immiaaqqaniit sikaretsiniillu isertitat ataatsimut katillugit 47 procenterivaat, 2009-miilli taakku appariartuinnavinnikuupput. 2009-mi immiaaqqaniit akitsuutt isertitat 149 mio. Kr.-iupput 2014-imilu 116 mio. kr.-ullutik. 2009-mi sikaretsit akitsuutaanik isertitat 150 mio. Kr.-iupput 2014-imilu 106 mio. Kr.-mut taakku appariarlutik. Taakkunannga isertitat appariarnerannut peqqutaavoq innuttaasut imigassamut tupanullu atuinerat allannguuteqarmat.

2014-imi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup isertitaasa 24 procentii nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuutininngaaneersuupput.

Nioqqutissanik eqqussuinermi akitsuutit agguataarneri 2014

¹⁴ 2009 aallaavigalugu

Akileraarutit

Akileraaruserinermut allaffik qulingiluanik sulisoqarpoq taakkulu Nuummi, Ilulissani Danmarkimilu agguataarnikuupput. Suliaat tassaanerupput inuit suliffeqarfeeqqallu¹⁵ akileraarusersorneqarnerannut tunngasut..

2013 novembarimi siumoortumik nalunaarsuiffiit 19.983-it nassiussuuneqarput ukiumut aningaasarsiorfiusumut 2014-imut tunngasut.

Skattekortit pappiaqqat 36.585-it, qarasaasiatigut skattekortit 26.123-it kiisalu tunisinermi allagartat 2.578-it nassiussuuneqarput ukiumi angingaasarsiorfiusumi 2014-imi atugassat.

Akileraaruseriffiup suliaasa pingaarnert ilagaat siumoortumik nalunaarsukkat suliarineri, akileraaruseriinerit naggataagut inaarummik naatsorsuutinngortussat. Inaarummik naatsorsuutit septembarip aallaqqaataani innuttaasunut apuunneqartarput.

Aggustimi 2014-imi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup 2013-imi akileraarpallaarutit 149,1 mio. Kr.-it inunnt 22.834-inut uterteqqippai. Taakkunanga 41,2 mio. kr.-it unerartitsinikkut ilanngaassinikkut, inangiiviginninnikkut pisortanut akiitsunut matussutissatut akilersinneqarput.

Tamatuma saniatigut 163,4 mio. kr.-it inunnik 9.525-inik akileraarutininut tapissatut akiligassiissutigineqarput, 49,1 mio. kr.-llu akileraarutininut tapissat akiligassat 2015-imut siumoortumik nalunaarsuineri naatsorsuutininut ilanngunneqarlutik. Sinneruttut 114,3 mio. kr.-it pingasunut avillugit akiligassiissutigineqarput. Inuit 17.041-t inaarummik naatsorsuutaat akileraarutaannut naapertuuttumik inerineqarput.

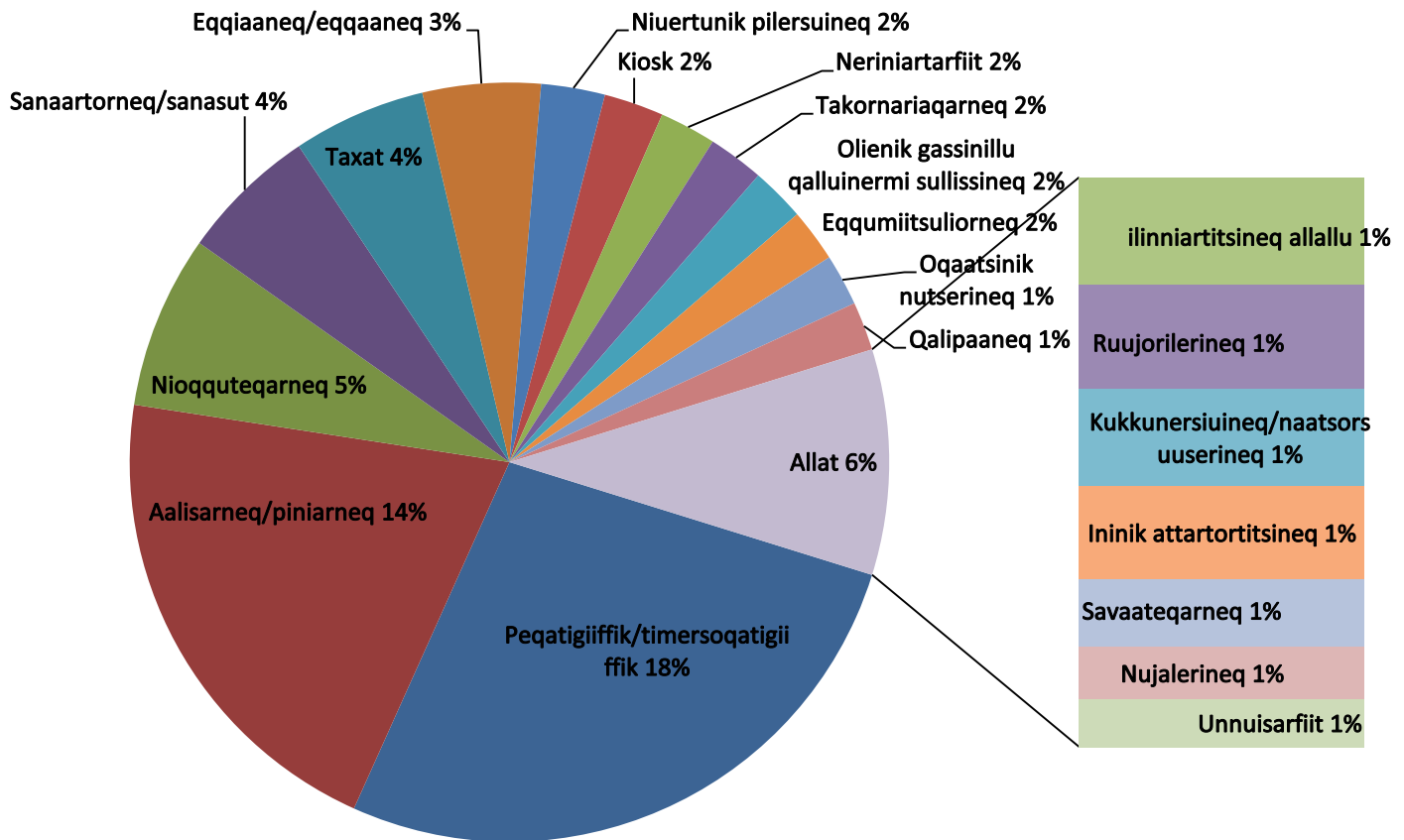
¹⁵ Suliffeqarfiit 10.000 ataallugu kaaviaartitalit

SULINAL aamma IIN

Inuit pingasut nuummiittut SULINAL¹⁶-imi IIN¹⁷-imilu sulisuupput. 2014-imi sulisitsisut 1.700-t missaaniipput taakkulu katillugit akileraarutit At 3 mia. Kr.-it AMA-llu 74 mio. kr.-it nalingi nalunaarutigivaat.

Ullumikkut suliffeqarfiit 5.700-t missaaniittut IIN-imi allattugaatigineqarput.

Suliaqaqatigiiffik (branche) amerlanerpaat tassaapput peqatigiiffiit/timersoqatigiiffiit 1.040-nik amerlassuseqarlutik, tulluullutik Kalaallit Nunaanni suliffik pingaarnerpaaq tassaasoq aalisarneq piniarnerlu, tassani 800-t allattugaatigineqarlutik.

2014-imi suliffiit 637-it nutaat IIN-imi nalunaarsorneqarput 324-illu taamaatitsillutik.

¹⁶ SULINAL = Sulinermik Inuutissarsiutilinnut Nalunaarsuiffik

¹⁷ Inuussutissarsiutigalugu Ingerlatsinermik Nalunaarsuiffik

Siunnersuineq Nakkutilliinerlu

Immikkoortortaqaqfik, Nuummi, Maniitsumi, Sisimiuni, Ilulissani kiisalu Danmarkimi sulisulik akisussaaffeqarpoq makkuninnga: akileraartarnerup allaffissornikkut aqunneqarnera tamaat, siunnersuineq ikiuinerlu innuttaasunut aamma suliffeqarfinnut, suliffeqarfinnik ingerlatsivinnillu akileraarusiigallarneq aamma kukkunersuineq, sulisitsisunik nakkutilliineq, tikittunik aallartunillu misissuineq kiisalu nioqqutissanik annissanik eqqussanillu misissuineq.

Kukkunersuisut

Kukkunersuinermit allaffimmi suliarineqartut pingaarnerit tassaapput inuit namminersortut ingerlatsiviillu akileraarutitigut kukkunersiorneqarneri akileraarusiigallarnerillu, taakkulu piginnittuisa piginneqataasuisalu akileraarutaasa suliarineri, naatsorsuutunik tunniussinissamut kinguartitsiniarluni qinnuteqaatit suliarineri, suliffeqarfimmik kingorngussineq aamma ataatsimoorussineq/kattussineq, innuttaasunit suliffeqarfinniillu apeqquteqaatit assigiinngitsut akinissaat kiisalu siunnersuineq ikiuinerlu. Inuit 15-it kukkunersuisarfimmi sulisuupput.

2014-imi Aqutsisoqarfiup kukkunersuisuisa suliat 1.365-it naammassivaat ukiullu siuliani 1.392-it suliaralugit. Suliat 947-t katillugit 220,1 mio. kr.-inik isertitaminnik qaffaaffigineqarput suliallu 281-t 101,5 mio. kr.-inik nalikillilivigineqarlutik .

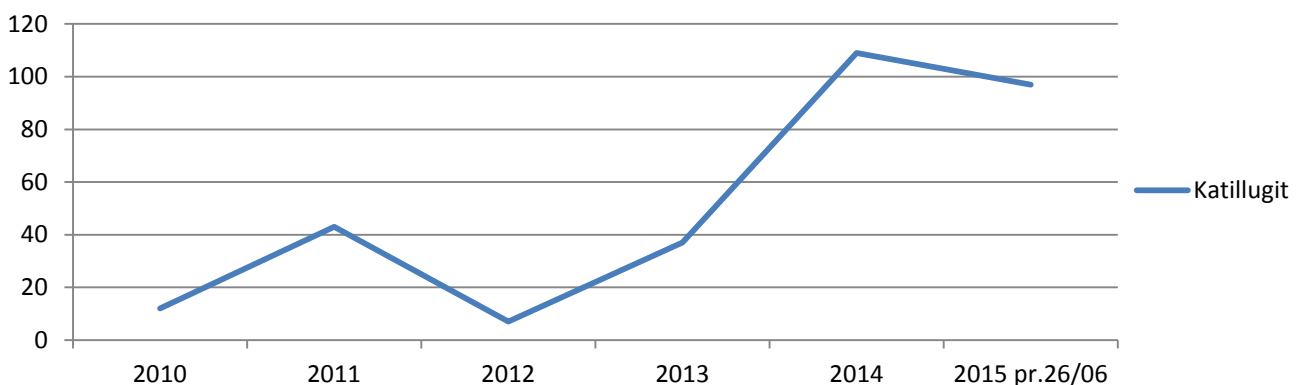
Nakkutilliisut

Nakutilliiviup allaffiani suliarineqartut tasaanerupput sulisitsisunik nakkutilliineq, siunnersuineq ikiuinerlu akileraarutit A-t aamma AMA-nik naatsorsueriaatsimik kiisalu assigiinngitsunik nalunaarsuinermit, akileraarutit A-t akiliinngitsoortarnermik/kingusinaarluni akiliisarsimanermik pillammik akiligassiinerit, akiitsunik isumakkeerfigeqquneqarnermik qinnuteqaatinik naliliisarnerit il.il.

Nakkutilliivimmi sulisut katillugit arfiniliupput Nuummi Maniitsumilu inissisimallutik.

Nakkutilliinermit atatillugu sulisitsisumut ornigunnermi maleruagassat malillugit ingerlatsisoqarnerisooq misissuiffigineqartarpoq soorlu makkuninnga; akileraarutissat eqqortumik ilanngaatigineqarsimanersut, paasissutissanik nalunaaruteqarnerit, sulisunut ajunngitsorsiat akileraaruteqaataasussat, akileraarutit A-t akilerneqarneri il.il. misissuiffigineqartarpoq. Tamatuma saniatigut siunnersugassaappat imaluunniit ikiugassaappat periarfissinneqartarluni.

Sulisitsisunik nakkutilliineq

Sulisitsisunik nakkutilliinerup ilarujussua tassaavoq sulisitsisut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut piffissaq eqqorlugu eqqortumillu nalunaaruteqartarnerisut misissuiffigineqarnerat. Piumasaqaatit tamakku malinneqarsimanngikkaangata sulisitsisumut akiliisitsinermik kinguneqarsinnaasarpog. 2014-imi sulisitsisunut 31-inut katillugu 1,4 mio. Kr.-inik akiliisitsisoqarsimavoq, eqqunngitsumik imaluunniit kingusinaartumik nalunaaruteqarsimanerat pissutigalugit.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup sulisitsisunik nakkutilliinera ukiuni kingullerni annertusineqarnikuuvoq . 2010-mi sulisitsisut aqqaneq marluk misissuiffigineqarput , 2014-imilu sulisitsisut katillugit 109-t misissuiffigineqarlutik . 2014-imi Ilulissat, Qasigianguit, Aasiaat, Sisimiut, Kangerlussuaq, Maniitsoq, Nuuk, Narsaq, Qaqortoq, Nanortalik kiisalu Tasiilaq, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit nakkutilliisunik tikinneqarput . Nakkutilliinerulerneq ataatsimut isigalugu sulisitsisuniit ilassilluarneqarsimavoq tamannalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup sulisitsisullu akornanni suleqatigiilluarnerulernermik kinguneqarsimalluni.

2014-imi akiitsunik isumakkeerfigitinnissamik qinnuteqaatit 37-it tiguneqarput 13-illu naammassillugit suliarineqarlutik.

Nunanut allanut allaffik

Allaffik pilersinneqaqqammersoq pingasunik sulisoqarpoq, taakkulu suliffeqarfiit atortussalerinerneq tunngassunik suliaqartut akileraaruserneqartarnerinik nakkutigineqarnerinillu suliaqartarput, tassunga ilanngullugit tamakkiisumik akileraaruteqartitsinermut aqqqissuussineq, akileraartarnermut inatsimmik nassuiaaneq, marloriaammik akileraarnissaq pinngitsoorniarlugu isumaqatigiissutit kiisalu nunanut allanut paasissutissanik paarlaasseqatigiinnerit.

Ilangaaserisut

Ilangaaserisoqarfik¹⁸ Nuummi inissisimasoq arfinilinnik sulisoqarpoq taakkunanga pingasut qimmeqarput, ikiaroorartumik (hashi), ikiaroorartunik sakkortuunik, nukkassaatinik aningaasanillu ilaatigut nassaarsinnaanngorlugit sungiusakkat.

Ilangaaserisut suliaat pingaarnertit tassaapput nunatsinniit nunatsinnullu angalasunik aammalu nioqqutissanik eqqussuinerneq annissuinerneq nakkutilliineq, eqquteqqusaanngitsunik misissuinerit, tassunga ilanngullugit ikiaroorartut kiisalu umiarsualivinnut aamma pinngortitamut avatangiisinullu akitsuutininik nakkutilliineq.

2014-imi ilangaaserisut hashi 18 kiilu arsaarinnissutigaaq, arsaarinninnerni 65-ini, aningaasat 1,4 mio. kr.-it pisuni arfinilinni arsaarinnissutigaaq kiisalu eqqoriaanerme oddset kupon ataaseq pinerlunnikkut aningaasanik malunnarunnaarsaatitut atorsimassangatitaq. arsaarinnissutit toqqaannartumik Kalaallit Nunaata Politiivinnut ingerlateqqinneqartarput, taakkulu pisariaqarfiisigut eqqartuussisutigooortumik suliaassanngortitsisarput.

¹⁸ Ilangaaserisut = Tolder

Akiliisitsinarneq

Sulisut katillugit 24-t Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup illoqarfinni allaffiini akiliisitsiniartarfinni sulisuupput. Suliat pingaarnerit tassaapput innuttaasut suliffeqarfiillu pisortanut akiitsuinik akiliisitsiniartarnerit.

Pisortanut akiitsut annertussusaasa nikerarnerat nunatta innuttaasullu aningaasaqarneranut attuumassuteqarluarpoq. Ukiuni 2011-miit -2014-imut akiitsut annertussusaasa nikerarnerat ilorraap tungaanut ingerlanngilaq nunatta aningaasarliorneranik peqquteqartumik.

Ukiuni 2014-imi Akiliisitsiniartartut ulluinnarsiutaasa ilagaat aaqjissuussaannermut nutaamut tulluarsaaneq, akiliisitsiniartarnermi allaffissornikkut ingerlatsinermi iluarsartuussinerit kiisalu nuummiunerusoq akiliisitsiniartarnerup sulisitsisunik nakkutilliusut peqatigalugit annertusisamik ingerlatsisimaneq. Annertusisamik akiliisitsiniaanerup siunertaraa assigiimmik suliffeqarfiit, suleqatigiiffiit, illoqarfiit allallu pineqarnissaat minnerunngitsumik suliffeqarfiit pisortanut akiitsoqarnerit isiginiarneqarnerulernerit.

2014-imi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiitsunut akilersuineramik isumaqatigiissutit inunnit 129-usunit isumaqatigiissuteqarfigivaat kiisalu akissarsianik ilanngaassilluni akilersuisitsinerit 2.000-it missaaniittut atsiortitsissutigalugit. 2014-imi isumaqatigiissutit malillugit 25 mio. kr.-it akilerneqarput . Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit akiligassanik ilanngaassilluni akiliisitsinarnerit misillittagaqarfigilluarneqarput, 2014-imi 83,3 mio. kr.-it akiligassanik ilanngaassinikkut isertitsissutaapput.

Ukiuni arlalinggortuni pisortanut akiitsut 900 mio. kr.-it missaani aalajaatsumik inissisimapput. 2014-imi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup akiliisitsiniarnikkut katillugit 215 mio. kr.-it missaaniittut isertippai suliallu 51.000-it missaaniittut akiliisitsiniartarnermut tunngasut naammassillugit. Ataani takuneqarsinnaapput akiliisitsiniartarnikkut 2014-imi isertitat.

Akiitsut suussusaat	30. jan. 2014-imiit 10. januar 2015-imut nikerarnerat	
	Suliat amerl.	Akiitsut annert.
	Stk.	Kr.
Meeqqanut akilersuutit	-6.194	-21.813.813
Akileraarutissat sinneri	-1.118	-8.306.092
Inuussutissarsiutinut tapersiisarneq	-4	-1.345.393
Akileraarutit A-t	-279	-133.492.004
Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat	-4	-392.130
Inigisamut akiliutit	-1.892	-7.337.424
Akileraarutinut erniat	-186	-540.643
Kommuninut akiitsut assigiinngitsut	-7.015	-13.884.655
Aningaasanik utertitsinermi ikiutit	-1.111	-2.908.988
Ilinniarnermi aningaasanik taarsigassiineq	-82	-396.457
Paaqqinnittarfiit	-4.585	-3.136.464
Eqqaavilerineq/anartarfilerineq	-19.174	-4.824.695
Kommuninut inuussutis. taarsigassarsiineq	-104	-1.286.646
Namminersorlutik Oqartussanut akiitsut assigiinngitsut	-671	-1.546.809
Inigisaqarnermut ikiorsiissutit	-53	-2.130.436
Nammineerluni illuliornermut taarsigas.	-73	-1.110.300
Imermut kallerullu inneranut	-2.988	-1.400.968
Meeq. angerlarsimaf. avataan. Inissinneqars. angajoq. akiliutaat	-1.182	-1.356.833
Nunat avannarliit piumasaqaataat	-351	-4.046.202
Akiitsut allat	-2.147	-3.297.037
Katillugit	-49.213	-214.553.989

Kisitsisit nikerarnerannut pissutaasut annersaraat akileraarutit, taakku 2014-imiit 2015-imut 142 mio.kr.-inik appariaateqarsimmata. Taaneqareersutuut akiliitsiniartarnerup nakkutilliinerullu annertusinerisa ilaatigut kingunerivaa pisortanut akiitsut 2014-imiit 2015-imut appariarsimanerat Akileraarutitut akiitsunut tunngasut suliat 2014-ip aallartinnerani 8.500-sut 2015-ip aallartinnerani 7.000-inut appariaateqarput.

Akiitsutitut akiitsut 2014-imiit 2015-imut 1,5 mio. kr.-nik appariaateqarput taakkulu sulianut 671-inut agguarneqarsimallutik.

Akiitsut allat, ilaatigut makkuusut, meeqqanut akilersuutit, ilinniagaqarnermi aningaasanik taarsigassiineq kiisalu kommuninut akiitsut 2014-imi aamma appariaateqarsimapput. Eqqaavilerinerinernut/anartarfilerinernut akiitsut, suliatut aamma taaneqartut, akiitsut katillugit annertussusaata appariarneranut malunnaataalluarpur. Ukioq 2015-ip aallartinnerani taakkunanga suliat 58.000-iupput ukiullu siuliani 77.000-iullutik.

Qulaani eqqartorneqartut appariaataagaluartut aamma saniatigut akiitsut nutaat 2014-imi pilersinneqarput. Ataani takuneqarsinnaapput akiitsut inissisimanerat januar 2015-imi. Akiitsut katillugit 932 mio. kr.-iupput sulianut 266.000-inut agguarneqartut.

Akiitsut suussusaat	Januar 2015-imi akiitsut inissisimanerat	
	Suliat amerlassussat	Akiitsut annertussusaat
	Stk.	Kr.
Meeqqanut akilersuutit	69.939	328.870.615
Akileraarutissat sinneri	3.615	36.701.531
Inuussutissarsiutinut tapersiisarneq	96	67.294.241
Akileraarutit A-t	2.597	182.703.816
Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat	73	2.275.425
Inigisamut akiliutit	11.658	81.107.104
Akileraarutitut erniat	1.280	2.379.212
Kommuninut akiitsut assigiinngitsut	13.706	33.184.523
Aningaasanik utertitsinermi ikiuutit	5.470	24.892.076
Ilinniarnermi aningaasanik taarsigassiineq	1.001	14.354.330
Paaqqinnittarfiit	20.636	14.939.086
Eqqaavilerineq/anartarfilerineq	89.080	24.611.568
Kommuninut inuussutis. taarsigassarsineq	210	2.686.116
Namminersorlutik Oqartussanut akiitsut assigiinngitsut	5.060	22.479.626
Inigisaqarnermut ikiorsiissutit	298	29.050.223
Nammineeeluni illuliornermut taarsigassarsiat	458	6.628.809
Imermut kallerullu inneranut	10.226	4.311.272
Meeq. angerlarsimaf. avataan. Inissinneqars. angajoq. akiliutaat	21.605	29.881.652
Nunat avannarliit piumasaqaataat	1.295	20.926.529
Akiitsut allat	8.089	2.663.974
Katillugit	266.392	931.941.728

Januar 2014-imi akiitsut 899 mio. kr.-upput sulianut 248.000-nut agguarneqarlutik. 214 mio. kr. akiliitsiniarnikkut isertinneqaraluartut akiitsut 2014-imiit 2015-imut 33 mio. kr.-nik qaffariaateqarput.

Ataatsimoorussat

Immikkoortortaqaqfik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup avammut kiinaatut pingaarnertut inissisimasutut oqaatigineqarsinnaavoq, tassanimi Saaffiginnittarfik inissisimavoq. Innuttaasunut sullissinerup saniatigut allattoqarfik aamma immikkoortortaqaqfimmi tassani inissisimavoq. Tamatuma saniatigut allattoqarfimmi suliat sulisunut tunngasut allaffissornikkut ingerlanneqartartut tassaapput: akissarsialerineq, qarasaasiatigut atortorissaarutilerineq kiisalu ataatsimut sulisunut sullissineq. Sulisut katillugit 25-it immikkoortortaqaqfimmi sulipput, tallimat allattoqarfimmi 20-illu sullissivimmi.

Illoqarfiit, Qaqortoq, Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut Ilulissallu saaffiginnittarfeqarput. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut saaffiginnissutit, akileraartarnermut, akiliisitsiniartarnermut, naqissusiisarnernut, akiitsunut, suliffeqarfinnullu tunngasut tamarmik saaffiginnittarfikkooqqaartarput. Innuttaasoq namminersorluni suliffiutitaarniaruni, nammineerluni nalunaarsugaq allangortinniaruniuk, akiitsuminik akilersuinissamut isumaqatigiissuteqarniaruni il.il., saaffiginnittarfimmut saaffiginneqqaartuaannarpoq.

Innuttaasunut sullissinerup saniatigut akileraarusiigallartarnerit, naligiisitsinerit suliallu allat soorlu e-mailikkut apeqquteqaatinut assigiinngitsunut akissuteqaasiernerit, oqarasuaatikkut saaffiginnissutit isumaginninnerit il.il. sullissivimmi ullunnarsutaapput.

Qaammatit tamaasa agguaqatigiissillugit inuit ornigullutik saaffiginnittut 2.000-it sinnertuaannarpaat. Ornigulluni saaffiginninnerit saniatigut saaffiginnittarfiup toqqaannartumik oqarasuaataanut qaammammut agguaqatigiissillugit 300-t sianertarput. Saniatigullu Naalakkersuisut oqarasuaataaniik saaffiginnittarfimmut ingerlateqqitat arlaqarluarlutik.

Aggusti 2014-imi, inaarummik naatsorsuutit nassiunneqarnerisa nalaani, oqarasuaatikkut saaffiginnittut ullormut 1.200-juusimapput. Inaarummik naatsorsuutip nassiunneqarnerata sapaatip akunnera sioqqullugu kingornalu ullormut ornigullutik saaffiginnittut 300-juusarsimapput.

Akileraartarnermut akitsuusiisarnikkullu inatsisini 2014-imi allannguutit

Akileraaruserinermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 8. juni 2014-imeersoq (Nammineerluni nalunaarsuut kingusinaartumik nassiunneqartillugu akileraarutissanut qaffaassutissap allanngortinneqarnera. Akileraarutit pillugit paasissutissanik nunallu allat paarlaateqatigiittarnissaq.)

Qalerallit avataasiorluni aalisarnermi pisarineqartut akitsuutaat pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 8. juni 2014-imeersoq (Avaleraasartuunut akitsuut)

Aalisarnermit paasissutissat nassiuttarneri pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 19. august 2014-imeersoq Atuussimasoq (Oqaluttuassartaa)

Akileraartarnikkut isumaqatigiissutit

Kalaallit Nunaat marloriaammik akileraarnissaq pinngitsoorniarlugu sisamanik isumaqatigiissuteqarpoq, nunat uku akornanni:

Danmark - Kalaallit Nunaat

Savalimmiut - Kalaallit nunaat

Island - Kalaallit Nunaat

Norge - Kalaallit Nunaat

Taakku saniatigut Canada USA-lu aamma isumaqatigiissuteqarfigineqarnikuupput taakkuli tamakkiisumik isumaqatigiissutaanngillat.

Marloriaammik akileraarnissaq pinngitsoorniarlugu isumaqatigiissutit saniatigut, Kalaallit Nunaat nunanik allanik akileraartarnermut paasissutissanik paarlaasseqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarnikuuvoq nunanut makkununga:

Anguilla

Andorra

Aruba

Bahamas

Bahrain

Barbados

Belize

Bermuda

Cayman Islands

Cook Islands

Gibraltar

Grenada

Guernsey

Isle of Man

Jersey

Liberia

Lichtenstein

Macau

Marshall Islands

Mauritius

Monaco

Montserrat

Netherlands Antilles

San Marino

Seychelles

St. Vincent and Grenadines

Turks and Caicos Islands

Uruguay

Isumaqatigiissutit allat:

- Isumaqatigiissut nunat avannarliit akornanni, akileraarutitigut suliassani ikioqatigiittarnissaq pillugu.
- Akileraarutitigut suliassani ikioqatigiittarnissaq pillugu nunat avannarliit isumaqatigiissutaanni 7. december 1989-imeersumi allaaserisaq 20 naapertorlugu isumaqatigiissut
- OECD-p europaråde-llu akileraaruserineq pillugu allaffissornikkut ikioqatigiittarnissamik isumaqatigiissutaat